

מתחת לשולחן

דרור בורשטיין

אבגן 11
חטיבת 1
סעיף 1
ש
2021

21 באוקטובר 2021 מאת דרור בורשטיין

תרגילים בבריאה

את יצירתו של חברי הטוב מאיר אפלפלד אני מכיר כבר יותר מעשרים שנה. לכן אני יכול לפחות לדמיין מהלך שבהם הציורים מתחלפים לאורך השנים ואפשר לראותם כמהלך אחד שבכל תערוכה מקבל הדגש חדש, הדגש שמתבטא גם בשינוי מדיום או בשינוי בתהליך היצירה. אתמול הבנתי משהו על התערוכה כשקראתי ציטוט של קולרידג' המובא אצל רוברט מקפרלן (*The Wild Places*, עמ' 209). קולרידג', בסביבות שנת 1800, מתבונן במפל באנגליה ומעיר עליו: "השינוי המתמיד של החומר, הדומות המתמדת של הצורה". הוא רואה דבר פשוט ומנסח אותו להפליא: מפל הוא מין צורה אחת קבועה למדי, אבל החומר שבצורה הזאת משתנה כל הזמן. האם מפל הוא דבר קבוע? האם הוא דבר חולף?

חשבתי על התערוכה כשקראתי את הציטוט מפני שיש בציורים האלה בדיוק אותה תחושה: בהתבוננות ארוכת שנים, יש משהו אפלפלדי מוכר ומובהק בנופים ובציורי הטבע הדומים שבתערוכה, אבל המים שבפנים אחרים לגמרי. יש בציורים את היציבות של מי שידוע כבר להתבונן בעולם, אבל את הטריות של מי שלימודו אינו מתאבן.

הסיבה העיקרית לחידוש היא שהציורים האלה צוירו מן הדמיון. לא, כבעבר, בעקבות הכנת רישומים בטבע, או מהתבוננות ישירה בו. המילה "דמיון" דורשת עצירה קלה. מה פירוש לצייר מהדמיון? האם יש מחוז של דמיון שבו קיים הנוף הזה והצייר כאילו מתבונן בו, כאילו היה מחוצה לו? לא נראה לי. האם הדמיון הוא משהו קלוש יותר מהמציאות, כמקובל לחשוב? בלתי אפשרי להניח זאת, מפני שמרחב קלוש לא יכול לחולל ציורים כל כך מרשימים, ציורים של נוכחות טוטלית כל כך. כמו בדברים של אנרי קורבאן שמביאה מור קדישזון בהקדמתה לתרגומה החדש של ספרו של ג'יימס הילמן "מחשבת הלב ונשמת העולם" (בבל), "לא יכולתי בשום צורה להיות שבע רצון מן המילה 'הדמיוני'... איננו יכולים, בשימושה המצוי, להימנע ממשמעותה השגורה כדבר-מה 'לא אמיתי', דבר-מה שנותר מחוץ לקיום ומחוץ להווייה" (עמ' 11). לדבר על דמיון, מוסיפה המתרגמת, מביא אותנו לדיבור על דברים "שלא רק שאין בהם ממש, אלא הם מרחיקים אותנו מן האמת". וברור לגמרי כי אי אפשר ללכת בכיוון זה מול יופיים העז של ציורי התערוכה הזאת. ה"דמיון" שמהם הם עלו צריך להיות משהו שווה ערך בעוצמתו למציאות החושית, אם לא למעלה מזה.

אם לצטט מדברי הילמן בגוף הספר (עמ' 57), "יופי הוא האנימה מונדי הנגלית-לעין"; נשמת העולם הנגלית לעין. אין מדובר באיזה שיגיון, בהד חיזור של המציאות ה"קשה". הרי העצים שבטבע אף הם יצירי דמיון, שאפשר לכנותו הדמיון האלוהי שספר בראשית מתאר בפסוק "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזֶּרַע זֶרַע עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לְמִינֵוֹ אֲשֶׁר זָרְעוּבוּ עַל-הָאָרֶץ וַיְהִי-כֵן". אין הכרח להאמין בדברים פשוטים כמשמעם, רק לחוש שכל המציאות שלנו היא מין "דמיון" כזה. ברצינות: שונית אלמוגים היא מציאות - או דמיון? ומה בדבר קיפוד? לרשימה אין סוף.

גם אם נשאיר בסימן שאלה את השאלה מי המדמיון, אנו כבר יודעים שהעץ ה"מוצק" הוא תהליך נדיר של זרימה, של צמיחה, של אכילת שמש, של מים נסתרים, של נשימה, של חיבור לעצים אחרים, ועוד. ב"דמיון" מסוג זה משתתפים ציורי התערוכה הזו. אלו יצירי דמיון שתוקפם משתווה, ולעתים עולה, על יצירת הטבע. "עולה" במובן זה שהם מראים פנים אינטנסיביות יותר, שלרוב שכחנו כבר לראות בכלים ובעצים. הציורים האלה דומים למבט בעולם אחרי גשם גדול. אפשר לכנותם "תרגילים בבריאה" מפני שהם מוצאים עולם

מקביל מתוך ישיבה בחדר. "אל תצא את דלת הבית ותדע את העולם; אל תביט מבעד לחלון, ותדע את דרך העולם" (לאו דזה, בתרגום דאור ואריאל).

יש שינוי טכני זעיר אבל מורגש בציורים אלה. הציורים הם ציורי שמן, ונעשה בהם שימוש בוורניש, שכבת לֶפָה מבהיקה, שנוכחותה אינה זכורה לי בציורים קודמים של האמן. השימוש בלכה, שיש לו גם תפקיד מגן פשוט, יוצר בציורים האלה אור חדש, בוהק חלומי כמעט, נוצצות של אחרי גשם או של נוכחות עזה מאוד בנוף. ציורים רבים נראים כלקוחים מסתיו עמוק, וברק הלכה מעניק להם תוספת דקיקה של נוגה, אור העומד ונשען על שפת עולמם.

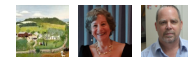
מאיר אפלפלד, "ארקדיה", גלריה רוטשילד. שיח גלריה: מחר, 22.10.21, בשעה 12:00. יהודה הלוי 48, תל אביב (ליד חניון בית הדר). נעילה: 6.11.

שיתוף:

ציוץ

שיתוף 33

אהבתי

4 בלוגרים סימנו לזה לייק.

קשור

הערה על "היטלר: נמסיס"
(איאן קרשו)
הערה מאמצע הקריאה בהיטלר /
נמסיס: 1936-1945 מאת איאן קרשו
(עם עובד, 2005. תרגום יוסי מילוא).
הטון של קרשו לא משתנה לאורך שני
כרכי הספר. אין "אמצעים ספרותיים".
6 ביולי 2007
ב-"הערות"

אהה! (הערה על הסרט 'פטרסון')
7 בינואר 2021
ב-"הערות"

בעניין בחינת הבגרות בספרות
הידיעות ב"הארץ" על ציוני הבגרות
בספרות ועל דלות חומרי החובה
לבחינה לא מפתיעות. השיטה כל כך
חורקת, מהיכן שלא מסתכלים עליה.
החומר לבחינה כולל מין תרכובת
6 בספטמבר 2016
ב-"הערות"

רשימות על אמנות

2 תגובות בנושא "תרגילים בבריאה"

ronitpauzaartcom

23 באוקטובר 2021 ב- 12:38 PM

מרתק לקרוא אותך. מרגישה שנפתחה לי דלת להתבוננות אחרת בדברים. גם אלה שנמצאים ממש מולי, ברגע זה, מחוץ לחלוני וגם בתוכי. אומרים שהמוח אינו מבדיל בין מציאות לדמיון. תודה :)

אהבתי

ilana rockman

23 באוקטובר 2021 ב- 3:16 PM

slomitlavee1@gmail.com

אהבתי